

Monica Ciută
Irina Sârbu

*Copilăria
și tinerețea lui
Johann Sebastian
Bach*



GRAFOART

©2024. Toate drepturile rezervate.

Nicio parte din prezenta lucrare nu poate fi copiată,
reprodusă sau transmisă prin niciun mijloc electronic sau mecanic
și nu este permisă nicio formă de imprimare audio sau video
fără acordul scris al Editurii Muzicale GRAFOART.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIUTĂ, MONICA

Copilăria și tinerețea lui Johann Sebastian Bach / Monica Ciută, Irina Sârbu.

– București : Grafoart, 2024

ISBN 978-606-747-235-6

I. Sârbu, Irina

929

78

Editura Muzicală Grafoart®

București, Str. Brașov Nr. 20

Librăria Muzicală *George Enescu*

București, Piața Sfinții Voievozi nr. 1

Tel.: 0747 236 278; 021 315 07 12

E-Mail: edituragrafoart@gmail.com

Comenzi: librariamuzicala.ro

*pentru
Maria*





Înainte de a începe

Soarele Sol este un foarte bun povestitor. Îi plac mult copiii și ar dori mereu să le vorbească despre câte ceva nou și interesant. Subiecte are destule, mai ales că stră-stră-străbunicii lui, șoriceii Sică și Rică, au fost oaspeți în casele în care au copilărit cei mai mari compozitori ai tuturor timpurilor. Împreună cu pisica Lola, Sică și Rică și-au scris amintirile, adunate în multe caiete care s-au păstrat cu grijă în familie. Pe baza lor, Sol vă va spune povestea lui Johann Sebastian Bach, un compozitor german îndrăgostit de regina instrumentelor, orga. Suntem siguri că îl veți asculta cu cea mai mare plăcere.



Dresda 1717, toamna

Într-o cameră de han, simplu mobilată, cu o masă, două scaune, un fotoliu cam jerpelit și o spinetă (un clavecin mai mic) într-un colț, Rică și Lola se agită, râd, zburdă, vorbesc repezit:

— Ai auzit? Ai auzit? Orga sună dumnezeiește, da, orga, sub mâinile lui Bach! Fantastic! Francezul nu a rezistat, a fugit din fața maestrului nostru. Bach a triumfat! Bach e unic, e genial, e fantastic, e minunat! Francezul pur și simplu a dispărut, a fost spulberat!





Sol povestește (1)

Te întrebi acum, desigur, dragă cititorule, cine a fost acest Johann Sebastian Bach, cel despre care vorbesc stră-stră-străbunicii mei, Sică și Rică. Sunt gata să vă spun povestea acestui maaare muzician german, cu adevărat unic. Veți afla foarte multe lucruri interesante și importante pentru istoria muzicii, în viața lui Johann Sebastian Bach.

S-a născut în 1685, în orașul Eisenach, în țara care astăzi se numește Germania. Pe acea vreme, Germania nu era un spațiu unit, ci un complex de zeci de state conduse de tot atâtea capete încoronate: prinți, duci, regi... Din fericire, mulți dintre aceștia iubeau muzica. Ei angajau instrumentiști, cântăreți și compozitori, care să dea strălucire și faimă vieții de la Curte.

Familia Bach locuia într-o casă galbenă, destul de mare și de frumoasă, cu ferestre mari și însozite și cu un frumos perete de iederă. În apropiere, pe un deal, se înălța castelul Wartburg; băieții din oraș se distrau de minune, cățărându-se pe povârnișuri și jucându-se în jurul zidurilor care, cândva, adăpostiseră mari concursuri muzicale.

De când a deschis ochii, băiatul a fost în permanent contact cu muzica. De multe generații, familia Bach se lăuda numai cu muzicieni de excepție.

Johann Sebastian a fost cel de al 8-lea copil al lui Johann Ambrosius Bach și al soției sale, Elisabeth. Întemeietorul clanului Bach, stră-stră-străbunicul lui Sebastian, Veit Bach (cca 1550–1619), venise din Ungaria în Thuringia în 1545.

Sol povestește (2)

E trist ce i s-a întâmplat micuțului Sebastian. Foarte trist! Mama lui moare în 1694 când băiatul avea de abia nouă ani. Era clar că tatăl lui trebuia să se recăsătorească și să aducă o nouă mamă numeroșilor săi copii. Sebastian nu se va înțelege prea bine cu mama vitregă, Barbara Margarete Keul, o femeie vrednică, dar cu totul lipsită de imaginație și fără niciun interes față de muzică. Imediat după nuntă, tatăl, Johann Ambrosius Bach, se îmbolnăvește grav și moare în câteva luni. Astfel, la un an după moartea mamei, Sebastian își pierde și tatăl. Viața familiei Bach este din ce în ce mai grea. Tot ce se putea vinde din casă a fost vândut, mobile, colecția de instrumente... iar copiii au trebuit să plece la rude, care încotro. Știm deja, familia Bach era foarte numeroasă și membrii ei se ajutau întotdeauna la greu. Doi dintre copii, Johann Jacob și Johann Sebastian, sunt luați de fratele lor mai mare, Johann Christoph, la casa acestuia din Ohrdruf, un mic oraș din Thuringia. În concertele de pe stradă, vocea minunată a lui Sebastian aduce în noua lui familie un ban în plus. Băiatul de zece ani ajunge să câștige într-un an aproape jumătate din ceea ce câștiga fratele lui mai mare cântând la orgă.



Se lasă seara. Sebastian nu s-a mișcat de pe scaunul lui. Pare ca o stană de piatră. Lângă el, cei trei prieteni nu prea știu ce să facă...

— Dar vremurile s-au schimbat – rostește Lola cu tristețe.
— Da. Vremurile s-au schimbat. Fratele meu aștepta al cincilea copil, viața era grea, nu am mai putut rămâne în casa lui. Nu știam ce să fac. Aveam de abia 15 ani, eram încă elev și nu mă puteam întreține singur. M-a ajutat un dirijor de cor, pe nume Elias Herder. Când era de vârsta mea, fusese elev intern la Mănăstirea Sfântul Mihail din Lüneburg și era de părere că aceasta este soluția cea mai potrivită în cazul meu. *Și cine va plăti pentru mine, căci fratele meu nu poate?* l-am întrebat. *Asta nu este o problemă. Mănăstirea acceptă fără plată copii talentați din familii lipsite de posibilități, mai ales atunci când aceștia au voci frumoase și pot cânta în cor. Scrie-le și înscrie-te la concurs, m-a îndemnat el.*



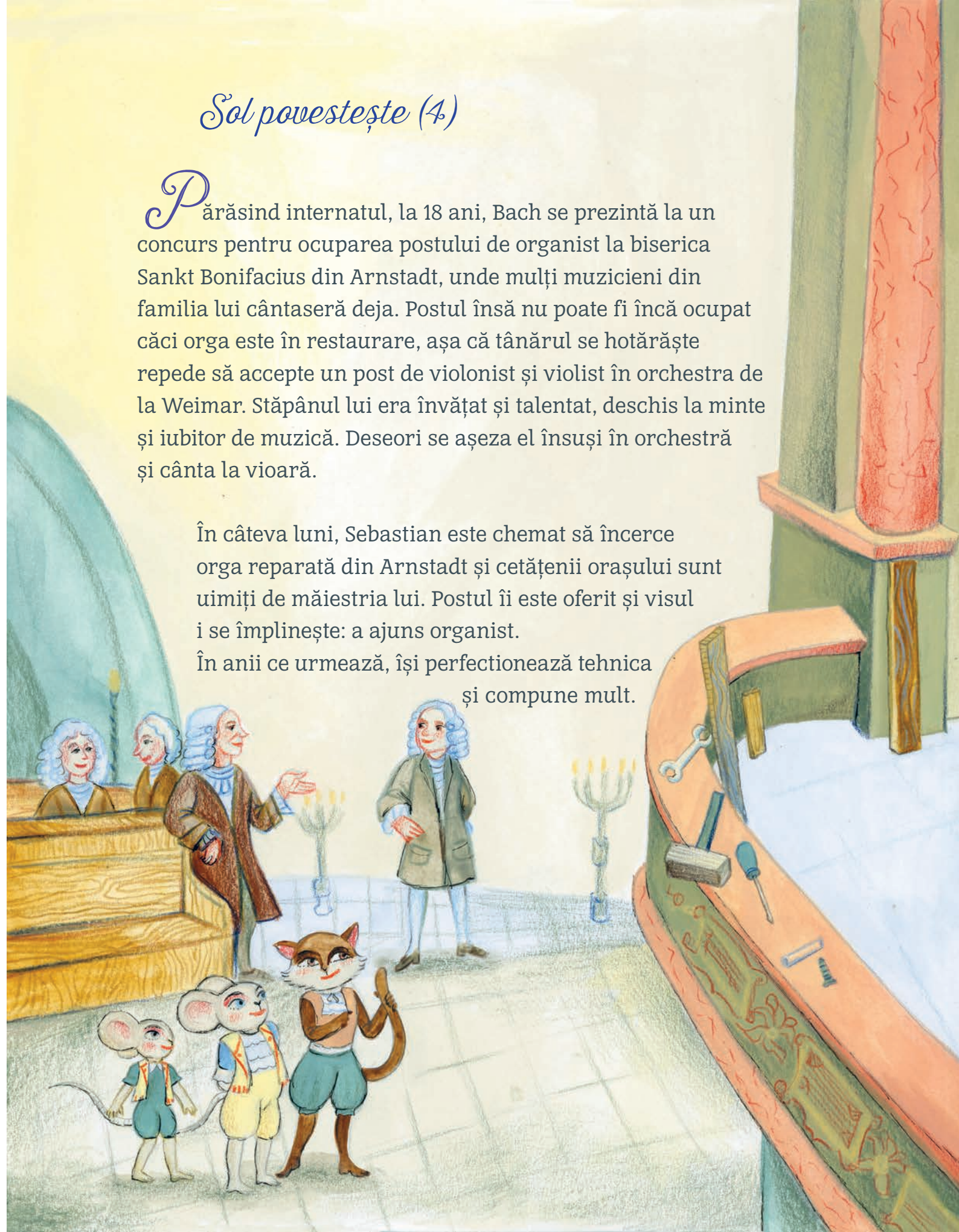
Sol povestește (3)

Adoua zi chiar, Sebastian vorbește cu un camarad de școală, Georg Erdman, care, și el, avea o voce frumoasă. Se hotărăsc amândoi să se înscrie pentru un loc la mănăstirea din Lüneburg. În foarte scurt timp sunt invitați să susțină examenul. La începutul primăverii anului 1700, Sebastian, de 15 ani, și prietenul său de 16 ani, pleacă spre Lüneburg. Au plecat pe jos căci nu aveau banii necesari să plătească un cal sau un loc într-un poștalion, cu care să parcurgă cei 250 de km până la destinație. Au pornit veseli și fără grijă sau teamă de hoții care atacau la drumul mare, căci aveau buzunarele goale. Își câștigau pâinea pe la hanuri, cântând drumeților și dormeau sub cerul liber sau în staule părăsite.

Sol povestește (4)

Părăsind internatul, la 18 ani, Bach se prezintă la un concurs pentru ocuparea postului de organist la biserica Sankt Bonifacius din Arnstadt, unde mulți muzicieni din familia lui cântaseră deja. Postul însă nu poate fi încă ocupat căci orga este în restaurare, așa că tânărul se hotărăște repede să accepte un post de violonist și violist în orchestra de la Weimar. Stăpânul lui era învățat și talentat, deschis la minte și iubitor de muzică. Deseori se așeza el însuși în orchestră și cânta la vioară.

În câteva luni, Sebastian este chemat să încerce orga reparată din Arnstadt și cetățenii orașului sunt uimiți de măiestria lui. Postul îi este oferit și visul i se împlinește: a ajuns organist. În anii ce urmează, își perfecționează tehnica și compune mult.



Sol povestește (5)

Și așa a fost. De la Weimar au plecat, în 1717, la Köthen unde familia Bach a rămas până în 1723. A urmat Leipzigul, așa cum își dorise muzicianul – a ajuns chiar să fie un oaspete permanent al cafenelei Zimmermann; acolo bea cafea și făcea muzică împreună cu elevii lui! La Leipzig a rămas până la sfârșitul vieții, în 1750. Sică, Rică și Lola nu au mai locuit mult timp în familia Bach, care devenise extrem de numeroasă: au fost 20 de copii, dar, din păcate, doar 10 au rămas în viață. Cu codițele bandajate – toți copiii se amuzau copios să îi fugărească și să îi calce pe codițe! – cei doi șoricei și pisica au hotărât să își ia o vacanță, să își mai tragă sufletul. Și nu s-au mai întors.

Johann Sebastian Bach nu a avut nicio vacanță toată viața. A învățat și apoi a scris muzică, neîntrerupt. Semnătura lui se află pe cca 1200 de partituri. Practic, de la 14 ani, Bach a compus până la sfârșitul vieții.

Și a făcut-o cu dăruire, cu pasiune și cu o imensă bucurie. Muzica a fost viața lui.

